

IN MEMORIAM PROF. DR. J. DHONDT

door

Prof. Dr. H. VAN WERVEKE

Voorzitter van de Maatschappij voor
Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent¹

Op 20 augustus 1972 overleed onze secretaris voor de publikaties Prof. Dr. Jan Dhondt, plotseling bij het uitstappen op het vliegveld in Libanon. Zijn dood betekent een zwaar verlies, niet alleen voor onze Maatschappij, maar ook voor de talrijke organisaties waarin hij een actief aandeel had, en die ook meestal door hem waren opgericht.

Jan Dhondt was in 1915 geboren. Hij begon zijn hogere studiën te Gent in 1933. Hij promoveerde er reeds in 1938 tot doctor in de letteren en wijsbegeerte, groep geschiedenis, onder leiding van prof. Ganshof. Hij verwierf spoedig faam door talrijke publikaties op het gebied van de medievistiek.

Velen zagen toen reeds in hem een toekomstige hoogleraar. Die verwachting werd na de oorlog verwezenlijkt, maar de omstandigheden brachten mede dat zijn wetenschappelijke activiteit tevens een nieuwe richting uitging. Er viel te voorzien in de opvolging van prof. Hubert Van Houtte, in 1943 tot het emeritaat toegelaten. Het gebied dat tot de bevoegdheid van de afgetreden hoogleraar had behoord omvatte de nieuwe én de nieuwste geschiedenis. Aan Dhondt werd de laatstgenoemde brok, de zogenaamde „hedendaagse” geschiedenis toevertrouwd. Waar die vroeger slechts een minder belangrijk onderdeel van een leeropdracht vormde, zou zij voortaan de volledige aandacht van de titularis in beslag nemen. Met een dynamische persoonlijkheid als Dhondt mocht men verwachten dat dit het teken zou worden van een krachtige opbloei van een tot dusver vrij verwaarloosde discipline.

Dat is dan ook gebeurd. Wij kunnen hier onmogelijk een overzicht geven van wat Dhondt heeft bereikt op het hem toevertrouwde terrein, waar hij in de eerste plaats, maar niet uitsluitend, aandacht schonk aan de sociale aspecten van de interne geschiedenis van ons land. Wij kunnen evenmin uitweiden over de talrijke aankomende historici die hij op dat gebied heeft gevormd, en die hij heeft leren werken in de zin door hem aangegeven. We kunnen alleen maar melding maken van de initiatieven die de wetenschap van de geschiedenis in België aan hem is verschuldigd, en waarvan hij de leiding in handen hield. Ik noem hier op: het Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis, dat de uitgave van een reeds lange reeks bronnen op zijn actief heeft, de in het Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis verschijnende Bibliografie van de geschiedenis van België, die een volledige en systematische lijst van alle pu-

(1) In memoriam uitgesproken op de vergadering van de Maatschappij op donderdag 26 oktober 1972.

blikaties op het gebied van de vaderlandse geschiedenis beoogt te zijn, het Bulletin critique d'histoire de Belgique, dat, zoals de naam het zegt, van de voornaamste van die publikaties een kritische bespreking geeft, en, ten slotte, het Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis.

Afgezien van al deze taken vond Dhondt ook nog de tijd om zich aan onze Maatschappij te wijden. Gedurende bijna dertig jaren, dat wil zeggen de helft van zijn leven, heeft hij haar publikaties beheerd. Hij begon er mee in 1943. Tijdens de bezetting was het onze Maatschappij verboden haar periodieke uitgaven te laten verschijnen. Alleen een bundel opstellen, in boekvorm bijeengebracht, mocht het licht zien, onder de titel: Bijdragen tot de Geschiedenis en de Oudheidkunde (1943).

Dadelijk na de bevrijding werd de normale activiteit op dat gebied hervat. Het gebeurde echter volgens Dhondts opvatting. Onze Maatschappij was, in 1894, kort na haar stichting dus, begonnen met de uitgave van een Bulletin en van Handelingen. Na de eerste wereldoorlog, in 1923, werd met de uitgave van de Handelingen halt gemaakt, terwijl die van het Bulletin werd voortgezet tot in 1939. Dhondt stelde voor, en het werd aangenomen, dat opnieuw twee reeksen zouden verschijnen: ten eerste een jaarboek, waarin betrekkelijk korte stukken zouden worden gebundeld, en dat Handelingen zou heten; ten tweede een niet-periodieke reeks van bijdragen van grotere omvang, onder de benaming Verhandelingen.

Tot op deze dag zijn van de Handelingen vijftientig jaargangen verschenen, van de Verhandelingen een zevental delen. Zij werden alle door Dhondt verzorgd. We zullen er hem dankbaar voor blijven. We menen dat we zijn nagedachtenis niet beter kunnen in ere hiuden dan door de nodige maatregelen te treffen om de taak die hij waarnam op waardige wijze voort te zetten.